

KANCELARIA **K** ADWOKACKA
TOMASZ KURPAS
ADWOKAT

Łaziska Górne, dnia 1 października 2021 r.

Trybunał Konstytucyjny
al. Jana Chrystiana Szucha 12A
00-918 Warszawa

Strona skarżąca: G O ,

– reprezentowana przez Adwokata Tomasza Kurpasa,
Kancelaria Adwokacka, ul. Dworcowa 9/2, 43-170 Łaziska Górne
*Nr wpisu: KAT/ADW/933 na liście adwokatów Izby Adwokackiej
w Katowicach*

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Na podstawie art. 79 ust. 1 w zw. z art. 188 pkt 5 Konstytucji RP, w imieniu skarżącej G O , której pełnomocnictwo załączam, składam skargę konstytucyjną i wnoszę o stwierdzenie, że art. 182 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania cywilnego w zakresie, w jakim skutkuje on obligatoryjnością umorzenia postępowania po upływie wskazanego w nim terminu, liczonego od „daty postanowienia” rozumianego jako data jego wydania, a nie data jego uprawomocnienia się, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W konsekwencji powyższego wnoszę o zasądzenie na rzecz skarżącej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

UZASADNIENIE

I – Stan Faktyczny

Wnioskiem z listopada 2013 r. skarżąca G O zainicjowała przed Sądem Rejonowym w N postępowanie w przedmiocie dokonania podziału majątku dorobkowego i działu spadku Sąd Rejonowy ostatecznie ustalił datę wpływu sprawy na lutego 2015 r. oraz nadał jej sygnaturę .

Najistotniejsze znaczenie, w kwestii naruszenia konstytucyjnych praw skarżącej, ma działalność Sądu przypadająca na lata 2019 – 2021 i wydawane w tym okresie orzeczenia, kształtujące jej prawa i obowiązki.

Postanowieniem z marca 2019 r., sygn. akt Sąd Rejonowy zawiesił postępowanie na podstawie art. 178 k.p.c. w zw. z 13 § 2 k.p.c. na zgodny wniosek stron,

ul. Dworcowa 9/2

www.adwokat-kurpas.pl

+48 601-509-553

43-170 Łaziska Górne

t.kurpas@adwokat-kurpas.pl

+48 32 227-90-14

albowiem ustalono, iż uczestnicy sprawy spieniężą majątek spadkowy w drodze sprzedaży na wolnym rynku.

A O wnioskiem z marca 2020 r. wniósł o podjęcie zawieszono postępowania, gdyż miał upłynąć termin wyznaczony na zawarcie umowy przyrzeczonej sprzedaży nieruchomości, mającej być przedmiotem działu spadku. Postanowieniem z dnia marca 2020 r. Sąd Rejonowy w N uwzględnił wniosek A O i podjął zawieszono postępowanie.

Pismem z lipca 2020 r. Sąd Rejonowy w N wezwał skarżącą G O do wyjaśnienia sytuacji prawnej nieruchomości i zajęcia ostatecznego stanowiska w sprawie pod rygorem zawieszono postępowania. Zobowiązanie to zostało wykonane przez skarżącą pismem z sierpnia 2020 r. Następnie w wykonaniu kolejnego zobowiązania Sądu Rejonowego w N z sierpnia 2020 r. wskazano, że z informacji uzyskanych od uczestnika postępowania P O, dla działki położonej w G której dotyczy postanowienie Sądu Rejonowego w G z listopada 2018 r., nie została założona księga wieczysta.

Następnie Sąd Rejonowy w N pismem z września 2020 r. zobowiązał skarżącą w terminie czternastu dni do zainicjowania postępowania o założenie księgi wieczystej dla wyżej wymienionej działki pod rygorem zawieszono postępowania. **Dnia listopada 2020 r. Sąd wydał na posiedzeniu niejawnym postanowienie, którym na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zawiesił postępowanie. Postanowienie to zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącej dnia 14 grudnia 2020 r.**

Pismem z marca 2021 r. skarżąca wniosła o podjęcie zawieszono postępowania, albowiem powzięła informacje, że uczestnik postępowania P O zainicjował procedurę założenia księgi wieczystej dla działki położonej w G. Dnia 11 marca 2021 r. doręczono pełnomocnikowi G O postanowienie z dnia marca 2021 r., wydane przez Sąd Rejonowy w N na posiedzeniu niejawnym, na mocy którego na podstawie art. 182 § 1 pkt 2 k.p.c. umorzono postępowanie.

W przewidzianym przepisami prawa terminie skarżąca złożyła wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia postanowienia z marca 2021 r., celem otworzenia sobie drogi do jego prawidłowego zaskarżenia. Dnia kwietnia 2021 r. doręczono pełnomocnikowi skarżącej postanowienie wraz z uzasadnieniem, wobec którego w sposób skuteczny **w dniu marca 2021 r. wywiedziono zażalenie, wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia.**

Postanowieniem z czerwca 2021 r., sygn. akt Sąd Okręgowy w N oddalił zażalenie G O. Wzmiankowane postanowienie stało się prawomocne z dniem wydania, a zaskarżenie go w toku instancji jest niemożliwe. Tym samym przysługuje mu walor orzeczenia ostatecznego w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Doręczenie tego postanowienia wraz z uzasadnieniem pełnomocnikowi skarżącej w dniu 6 lipca 2021 r. otworzyło tej ostatniej drogę do wniesienia niniejszej skargi konstytucyjnej.

Dla wykazania powyższego stanu faktycznego wnosi się o przeprowadzenie dowodu z dokumentów wymienionych w powyższej części, a załączonych za niniejszą skargą.

II – Wskazanie orzeczenia ostatecznego, z którym łączone jest naruszenie art. 45 § 1 Konstytucji RP

W tak naprowadzonym stanie faktycznym postanowienie Sądu Okręgowego w N z czerwca 2021 r. sygn. akt , stanowi ostateczne rozstrzygnięcie organu władzy publicznej w rozumieniu art. 77 ust. 1 Ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, zamykające G O drogę postępowania w sprawie, a z którym to orzeczeniem skarżąca wiąże naruszenie przysługującego jej prawa do sądu, skonkretyzowanego w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Powyższe orzeczenie zostało doręczone skarżącej dnia 6 lipca 2021 r., a zatem termin do wniesienia skargi konstytucyjnej upływa dnia 6 października 2021 r., w dowód czego załącza się potwierdzenie doręczenia powyższego rozstrzygnięcia.

Ponadto realizując obowiązek, wynikający z art. 53 ust. 1 pkt 6 Ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym wskazuje się, że nie został wniesiony od powyższego orzeczenia nadzwyczajny środek zaskarżenia.

III – Uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy ze wskazanym konstytucyjnym prawem skarżącej

Jednym z najważniejszych zagadnień związanych z szeroko rozumianą praworządnością w demokratycznym państwie prawa są konstytucyjne gwarancje i ochrona praw jednostki. Podstawową instytucją zapewniającą realizację tych postulatów jest prawo do sądu, wyrażone zarówno *expressis verbis* w art. 45 Konstytucji RP, jak i również wynikające pośrednio z podstawowych zasad ustrojowych, w szczególności z zasady państwa prawa (art. 2 Konstytucji RP), a także z fundamentalnych zasad prawa międzynarodowego, m.in. z art. 6 ratyfikowanej przez Polskę Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

Konstytucyjne prawo do sądu zostało zagwarantowane wśród wolności i praw osobistych Konstytucji. Wyrażający je art. 45 ust. 1 Konstytucji RP statuuje zasadę sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy, bez nieuzasadnionej zwłoki, przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Prawo to zostało zagwarantowane wszystkim potencjalnym stronom postępowania sądowego. **Przy czym podnieść należy, iż w doktrynie prawa konstytucyjnego zwraca się uwagę, iż treść prawa do sądu ma charakter bardzo szeroki**, gdyż jego funkcją jest zapewnienie każdemu obywatelowi ochrony swoich praw, niezależnie od interesu prawnego czy też innych czynników. W dotychczasowym orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego konsekwentnie przyjmuje się, że na konstytucyjne prawo do sądu składają się takie elementy jak:

- 1) prawo dostępu do sądu, tj. prawo uruchomienia procedury przed sądem, organem o określonej charakterystyce (właściwym, niezależnym, bezstronnym i niezawisłym);
- 2) prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności;
- 3) prawo do wyroku sądowego, tj. prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd.

Powyższy podział znalazł swój wyraz w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 czerwca 1998 r., sygn. akt K 28/97. Funkcjonuje on także w doktrynie i jest przez nią w pełni akceptowany, przy czym jak już zostało wcześniej podkreślone, doktryna konstytucyjne prawo do sądu każe interpretować niezwykle szeroko.

W kontekście niniejszej skargi zasadnicze znaczenie ma ostatni, spośród wymienionych wyżej, aspekt prawa do sądu, tj. prawo do wyroku sądowego, w znaczeniu możliwości uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez Sąd.

Podstawę prawną orzeczenia Sądu Okręgowego w N z czerwca 2021 r., sygn. akt stanowiął artykuł art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c., co wynika bezspornie z faktu, że oddalił on zażalenie wywiedzione przez pełnomocnika skarżącej co do umorzenia postępowania przez Sąd Rejonowy w N. Na marginesie należy tylko wskazać, iż Sąd Rejonowy w N umarzając postępowanie w sprawie sygn. akt, przyjął błędną podstawę umorzenia, wskazując na art. 182 § 1 pkt 2 k.p.c., który w niniejszej sprawie nie mógł znaleźć zastosowania. Traktuje się to jednakże jako oczywistą omyłkę pisarską, albowiem z treści uzasadnienia postanowienia Sądu I Instancji wynika, że podstawą umorzenia był art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c. i zakreślony w nim trzymiesięczny termin, po którego upływie Sąd obligatoryjnie umarza postępowanie.

Zgodnie z art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c. *Sąd umarza postępowanie zawieszony z przyczyn wskazanych w art. 177 § 1 pkt 5 i 6, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu trzech miesięcy od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania.* Literalne brzmienie nakazywałoby interpretację wskazującą na datę postanowienia, jako datę początku liczenia terminu. Taki sposób obliczenia tego terminu został przyjęty przez Sąd Rejonowy w N, a następnie uznany za prawidłowy przez Sąd Odwoławczy. Wskazać należy, że przyjęcie tego rodzaju wykładni powodować może szereg trudnych do zaakceptowania implikacji, które ostatecznie poskutkowały naruszeniem, wyrażonego w art. 45 Konstytucji RP, prawa do sądu, a polegającego na możliwości uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia zawieszony sprawy.

Po pierwsze termin wynikający wprost z brzmienia art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c. jest w rzeczywistości krótszy, albowiem większość postanowień w przedmiocie zawieszenia postępowania wydawana jest na posiedzeniach niejawnych. Zgodnie z brzmieniem art. 357 § 2 k.p.c. postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym sąd doręcza z urzędu stronom, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej oraz nakłada na Sąd obowiązek informacyjny względem strony niezastępowanej przez profesjonalnego pełnomocnika. Rzeczywiście zatem strona dowiaduje się o treści zapadłego postanowienia od kilku do kilkunastu lub wręcz kilkudziesięciu dni po jego wydaniu. Tymczasem samo orzeczenie rodzi dla strony skutki procesowe z chwilą podpisania jego sentencji przez Sąd, co wynika wprost z art. 358 k.p.c. W sytuacji opóźnionego doręczenia postanowienia o zawieszeniu postępowania może się okazać, że termin do złożenia wniosku o podjęcie postępowania będzie znacząco krótszy od trzech miesięcy. W skrajnym wypadku może upłynąć przed doręczeniem postanowienia o zawieszeniu postępowania. Biorąc pod uwagę obligatoryjny charakter umorzenia, stawiałoby to stronę i sąd wobec sytuacji bez wyjścia. Termin do złożenia wniosku o podjęcie postępowania upłynąłby bowiem zanim strona zostałaby poinformowana o zawieszeniu postępowania.

Po drugie, na co należy zwrócić uwagę, postanowienie o zawieszeniu postępowania jest zaskarżalne. Wynika to wprost z brzmienia art. 394 § 1 pkt 5 k.p.c., uprawniającego

do wywiedzenia zażalenia na postanowienie o zawieszeniu postępowania. Literalna wykładnia art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c. prowadzi jednak do konsekwencji, w której zasadne zażalenie może odnieść skutek procesowy tylko w terminie trzech miesięcy od wydania postanowienia, którego dotyczy. Innymi słowy, w sytuacji rozpoznania zażalenia po upływie terminu trzech miesięcy Sąd i tak zobligowany jest do uprzedniego umorzenia postępowania. Rodzi to nieakceptowalny skutek w postaci konieczności umorzenia postępowania w wyniku upływu trzymiesięcznego terminu od wydania nieprawidłowego postanowienia. W skrajnym wypadku rozpoznanie zażalenia na postanowienie o zawieszeniu postępowania może nastąpić po uprawomocnieniu się obligatoryjnie wydanego postanowienia o umorzeniu postępowania. Wykładnia literalna nie pozostawia Sądowi możliwości, by nie wydać postanowienia o umorzeniu postępowania, nawet w sytuacji, gdy zażalenie na postanowienie o zawieszeniu postępowania nie zostało jeszcze rozpoznane lub gdy zostało rozpoznane (także pozytywnie!), lecz upłynął termin trzymiesięczny. Jest to nieprawidłowe ograniczenie możliwości zaskarżenia postanowień o zawieszeniu postępowania. Biorąc zaś pod uwagę aktualnie obowiązujące zasady zaskarżania orzeczeń, wymagające uprzedniego złożenia wniosku o uzasadnienie i jego opłacenie, realność instancyjnej kontroli jest czysto iluzoryczna. W stosunku do osób, ubiegających się o zwolnienie od kosztów związanych z zażaleniem, praktyczna możliwość zaskarżenia postanowienia o zawieszeniu postępowania w ogóle nie istnieje.

Biorąc pod uwagę powyższe skutki wykładni literalnej, uznać należy, że jest ona nieprawidłowa, a odwołać należy się do wykładni funkcjonalnej i celowościowej. Zgodnie z nią po zawieszeniu postępowania strona ma mieć trzymiesięczny termin do wykonania czynności umożliwiających podjęcie postępowania na nowo. Termin trzymiesięczny powinien być liczony co najmniej od dnia doręczenia postanowienia albo poprawnie od dnia jego uprawomocnienia się. Użyty w art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c. termin „od daty postanowienia”, aby był zgodny z art. 45 § 1 Konstytucji RP powinien być używany w znaczeniu daty jego prawomocności. Takie rozumienie terminu "daty postanowienia" jest najbardziej racjonalne i logiczne. Nie prowadzi też do absurdalnych konsekwencji, które naprowadzono wyżej, a które to konsekwencje, jak już zostało wykazane, prowadzą do naruszenia praw obywateli wyrażonych w Konstytucji RP. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny w zakresie szerokiej interpretacji prawa do sądu wyrażonego w art. 45 § 1 Konstytucji RP, termin trzymiesięczny powinno się interpretować jako zakreślony dla strony na jej działania, a nie dla sądu na wyeliminowanie postępowania spośród spraw na biegu. Zauważyć można też niepokojącą praktykę, szczególnie w ostatnim czasie, w której Sądy zmierzają do zakończenia postępowania bez wydawania w nim ostatecznego, merytorycznego rozstrzygnięcia poprzez umarzenie postępowań, zawieszonych z mniej lub bardziej zasadnych powodów. Wobec braku realności zaskarżania postanowień o zawieszeniu postępowania obywatele pozbawiani są merytorycznego rozpoznania sprawy, a tym samym prawa do Sądu.

Na gruncie niniejszej sprawy wskazać należy, że wniosek o podjęcie postępowania złożony został zarówno przed upływem terminu 3 miesięcy od dnia doręczenia postanowienia o zawieszeniu postępowania, jak i przed upływem 3 miesięcy od jego uprawomocnienia się. W związku z powyższym jako niezasadne jawiło się uznanie, iż w ustawowym terminie nie wpłynęło żadne pismo wnioskiem o podjęcie postępowania. Z pewnością natomiast jako naruszające konstytucyjne prawo skarżącej do sądu jawi się przyjęcie, że termin do złożenia wniosku upływał z dniem 26 lutego 2021 r., a więc w terminie liczonym od dnia wydania postanowienia. To jest dnia, w którym orzeczenie to nie było jeszcze prawomocne. W powyżej naprowadzonych okolicznościach obligatoryjność umorzenia postępowania uregulowana w art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c. stanowi jawne ograniczenie prawa do sądu, szeroko rozumianego jako prawo do wyroku sądowego, będącego wiążącym rozstrzygnięciem. Przypadek skarżącej

nie jest z pewnością jedyną sytuacją, w której doszło do wadliwego umorzenia postępowania, dlatego art. 182 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania cywilnego w zakresie, w jakim skutkuje on obligatoryjnością umorzenia postępowania po upływie wskazanego w nim terminu, liczonego od daty wydania postanowienia, a nie jego uprawomocnienia się, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W tak naprowadzonych okolicznościach wnoszę jak w petitum skargi.

Za skarżącą

Załączniki:

- 1) pełnomocnictwo wraz z opłatą
- 2) postanowienie SO N z .06.2021 r., sygn. akt
- 3) koperta wraz ze wskazaniem daty doręczenia ostatecznego rozstrzygnięcia
- 4) postanowienie SR N z .03.2021 r., sygn. akt
- 5) postanowienie SR N z .03.2019 r., sygn. akt
- 6) wniosek A O z .03.2020 r.
- 7) postanowienie SR N z .03.2020 r., sygn. akt
- 8) pismo SR N z .07.2020 r.
- 9) pismo skarżącej z 12.08.2020 r.
- 10) pismo SR N z .09.2020 r.
- 11) postanowienie SR N z .11.2020 r.
- 12) pismo skarżącej z .03.2021 r.
- 13) wniosek skarżącej z .03.2021 r.
- 14) zażalenie skarżącej z .03.2021 r.
- 15) odpis skargi wraz z załącznikami x5